

การนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อกำจัดขยะเมืองพัทยา*

Policy Implementation to Destroy Garbage Pattaya City

ผดุงศรี อัมพรมหา และศรดา สมพอง

Padungsri Ampornmaha and Saruda Sompong

มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

Western University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: Padungsri@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพทั่วไปในการกำจัดขยะเมืองพัทยา ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันไปปฏิบัติ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อกำจัดขยะเมืองพัทยา และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อกำจัดขยะเมืองพัทยา โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่ใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Groups) โดยกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ได้แก่ รองปลัดกระทรวงมหาดไทยในงานด้านบริหารยุทธศาสตร์ ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง และรองปลัดเมืองพัทยา ตลอดจนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสำนักสงฆ์หนองอ้อ เมืองพัทยา และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เมืองพัทยา จำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน รวมทั้ง 2 กลุ่ม เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 40 คน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพทั่วไปในการกำจัดขยะเมืองพัทยา ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันไปปฏิบัติ การนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อกำจัดขยะเมืองพัทยา การนำการตัดสินใจนโยบายที่ได้กระทำไปปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จ และเป็นการร่วมกันทำงานภายใต้กฎหมายที่ผ่านความเห็นชอบของฝ่ายนิติบัญญัติหรือคำสั่งของฝ่ายบริหารหรือคำพิพากษาของศาลสูงสุดหรือศาลฎีกา
2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อกำจัดขยะเมืองพัทยา หน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อม และจัดการขยะในพื้นที่ร่วมกิจกรรมฝึกอบรมให้ความรู้การคัดแยกมูลฝอยและนำกลับ

*ได้รับบทความ: 4 กันยายน 2562; แก้ไขบทความ: 24 ธันวาคม 2562; ตอรับตีพิมพ์: 26 ธันวาคม 2562

Received: September 4, 2019; Revised: December 24, 2019; Accepted: December 26, 2019

มาใช้ประโยชน์ใหม่ของมูลฝอยชุมชน มูลฝอยอันตราย มูลฝอยรีไซเคิล ฝึกอบรมให้ความรู้การคัดแยก มูลฝอยและนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ของมูลฝอยชุมชน มูลฝอยอันตราย มูลฝอยรีไซเคิล

3. แนวทางการพัฒนาคุณภาพการนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อกำจัดขยะเมืองพัทยา ประชาชนทุกคน ช่วยกันลดและคัดแยกขยะที่ต้นทาง หากสามารถสร้างระบบคัดแยกที่ดีแล้ว จะเหลือขยะที่ต้องไปฝังกลบ หรือเผาไหม้ น้อยมาก แต่ปัจจุบันดูเหมือนรัฐบาลและท้องถิ่นจะมุ่งเน้นไปที่การลงทุนสร้างนโยบายการบริหาร จัดการระบบกำจัดขยะซึ่งเป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุมากกว่า

คำสำคัญ: การนำนโยบายไปปฏิบัติ; กำจัดขยะ; เมืองพัทยา

Abstract

This research objective: 1) to study the general conditions in the policy of waste disposal in Pattaya from past to present, practice; 2) to study the factors that affect the effectiveness of implementing the policy for waste disposal in Pattaya city; 3) to study guidelines for the development of quality policy implementation in the disposal of Pattaya city by using qualitative research methodology which uses in-depth interview techniques and focus groups by assigning key informants such as deputy permanent secretary interior, in strategic management work, director of environmental quality promotion division, Rayong provincial administrative organization, and deputy permanent secretary of Pattaya city, as well as important contributors to stakeholders Nong O monk, Pattaya city, and officials involved in natural resources and the environment of Pattaya city, 2 groups, 10 people per group, including 2 groups, is the key contributor to stakeholders, number 40 people.

Research findings were as follows:

1. General conditions for implementing the policy for waste disposal in Pattaya From past to present to practice policy implementation to destroy garbage pattaya city implementation of the policy decisions that have been made to be successful and in collaboration with lawmakers. Or the administrative order or the judgment of the supreme court or the supreme court.

2. Factors that affect the effectiveness of the implementation of the policy for waste disposal in Pattaya environmental agencies and waste management in the area of

joint training activities providing knowledge of waste separation and reuse of community solid waste Organic waste Recycled solid waste Training for knowledge of waste separation and reuse of community solid waste Organic waste Recycled solid waste.

3. Guidelines for the development of quality policy implementation in Pattaya city all people help to reduce and sort garbage at the source. If able to create a good sorting system will be left with garbage that needs to go to landfill or burn very little, but at present it seems that the government and local authorities will focus on investing in creating a policy to manage the waste disposal system, which is a more problem-solving solution.

Keywords: Implementation of Policies; Garbage Disposal; Pattaya

1. บทนำ

กระแสด้านการอนุรักษ์ขยะโลกและของประเทศไทย ทำให้ต้องมีการกำจัดขยะที่มีผลกระทบต่อขยะให้น้อยที่สุดรวมไปถึงการวางแผนจัดการอย่างยั่งยืนและเต็มไปด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม โดยตระหนักถึงปัจจัยหลักสามด้าน ได้แก่ ด้านขยะ (Environmental) ด้านสังคมและจริยธรรม (Social and Ethical) และด้านเศรษฐศาสตร์ (Economic) ให้เกิดความสมดุลมากที่สุดซึ่งปัจจุบันยังไม่มีหน่วยงานใดมาจัดการเรื่องนี้อย่างจริงจังในประเทศไทย เช่นเดียวกับในยุโรปและสหรัฐอเมริกา นอกจากนี้ยังมีแนวคิดมาตรการออกกฎหมายเพื่อบังคับใช้อย่างเป็นรูปธรรม เพราะปัญหาขยะนั้นไม่ได้อยู่ที่จำนวนที่เพิ่มขึ้นเท่านั้นแต่อยู่ที่วิธีการและประสิทธิภาพในการบริหารจัดการขยะด้วย

ดังนั้น ปัญหาของการจัดการขยะมูลฝอยบางส่วนเกิดจากการเลือกแนวทางแก้ไขปัญหามูลฝอยที่ไม่เหมาะสมส่วนใหญ่เป็นการจัดการที่

ปลายทาง เช่น เทคโนโลยีระดับสูงจากต่างประเทศ หรือมาตรการทางกฎหมายตามแบบในประเทศยุโรป ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว แนวทางเหล่านี้ อาจไม่เหมาะสมกับประเทศไทย นอกจากนั้น ยังขาดการ บูรณาการแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการขาดข้อมูลการจัดการขยะมูลฝอยที่จะช่วยในการวางแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากปัญหาด้านการจัดการขยะดังกล่าว ทางกรมควบคุมมลพิษต้องการผลักดันให้การจัดการขยะมูลฝอยเป็นวาระแห่งชาติด้วยกรอบแนวคิดและยุทธศาสตร์หลัก คือ การเสริมสร้างสังคมไร้ขยะ การจัดระบบการเรียกคืนซากผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ การรวมกลุ่มขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเมืองพัทยา (cluster) การแปรรูปขยะมูลฝอยเป็นพลังงาน (Waste to Energy) การวิจัย พัฒนา เทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพ และการให้เอกชนมีส่วนร่วมดำเนินการในรูปแบบ Public Private Partnerships

(PPPs) การไหลของขยะ จากขยะมูลฝอยปริมาณ 26.77 ล้านตัน แบ่งเป็นปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกนำไปกำจัดแบบถูกต้อง จำนวน 7.2 ล้านตัน (ร้อยละ 27) ปริมาณขยะมูลฝอยที่กำจัดแบบไม่ถูกต้อง 6.9 ล้านตัน (ร้อยละ 26) ปริมาณขยะมูลฝอยที่ไม่ได้เก็บขนทำให้ตกค้างในพื้นที่ 7.6 ล้านตัน (ร้อยละ 28) และปริมาณขยะมูลฝอยที่นำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ 5.1 ล้านตัน (ร้อยละ 19) สถานการณ์ขยะโดยรวม ปัจจุบันประเทศไทยมีสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยรวม 2,490 แห่ง แต่เป็นสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยแบบถูกต้องเพียง 466 แห่งเท่านั้น หรือคิดเป็นร้อยละ 19 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 81 นั้นเป็นสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยไม่แบบถูกต้อง เช่น เทกองกลางแจ้ง เผาในที่โล่ง ลักลอบทิ้ง ฯลฯ ดังนั้นในปี 2556 ประเทศไทยจึงมีขยะมูลฝอยสะสม 19.9 ล้านตัน ซึ่งมีขนาดใหญ่เท่ากับตึกใบหยก 2 จำนวน 103 ตึกเรียงต่อกัน

จากความสำคัญของการกำจัดขยะมูลฝอย เพื่อลดมลพิษที่เกิดขึ้นกับขยะที่ส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงกับ เศรษฐกิจ สังคม และความเป็นอยู่ของประชาชนโดยทั่วไป เป็นเหตุผลสำคัญที่ผู้วิจัยต้องการที่จะศึกษาเรื่องการนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อกำจัดขยะเมืองพัทยา เพื่อทำการค้นหาแนวทางที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล รวมทั้งการค้นหาวามีปัจจัยที่เป็นอุปสรรคหรือเป็นปัจจัยเสริมในความร่วมมือของทุกฝ่ายร่วมจัดการขยะมูลฝอยเพื่อสร้างองค์ความรู้ แนวทางที่มีประสิทธิผลให้มากที่สุด และข้อค้นพบในงานวิจัย สามารถนำไป

ใช้ในทุกพื้นที่เมืองพัทยา สร้างความยั่งยืนในการจัดการขยะมูลฝอยไม่ให้เกิดความเสียหายเกิดขึ้น สร้างกระบวนการ และรูปแบบความร่วมมือที่เหมาะสมมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ก่อให้เกิดประโยชน์กับประชาชน และประเทศชาติอย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปในการกำจัดขยะเมืองพัทยา ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันไปปฏิบัติ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลในการนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อกำจัดขยะเมืองพัทยา
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อกำจัดขยะเมืองพัทยา

3. วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่ใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Groups)

ผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้ทรงคุณวุฒิ และนักวิชาการกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากผู้ทรงคุณวุฒิ และนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง จำนวน 4 ท่าน อันประกอบไปด้วย บุคคลที่มีและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stake Holders) การสนทนากลุ่ม (Focus group) กลุ่มผู้นำสำนักสงฆ์

หนองอ้อ เมืองพญา จำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องด้านทรัพยากร ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม เมืองพญา จำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน รวมทั้ง 2 กลุ่ม เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 40 คนสำหรับพื้นที่ศึกษา (Field Study) กระทรวงมหาดไทย เมืองพญา และพื้นที่เชื่อมโยงที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อกำจัดขยะเมืองพญาระยะเวลาในการศึกษา พฤษภาคม พ.ศ. 2561-มีนาคม พ.ศ. 2562

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจาะลึกสำหรับแนวทางประการสำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจาะลึก (in-depth interview) นั้นทางผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางประการสำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการขอความร่วมมือจากองค์กรหรือบุคคลที่เป็นตัวแทนของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญสำหรับการวิจัยครั้งนี้ เพื่อขอสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ไม่ว่าจะเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ ตลอดจนบุคคลที่มีส่วนสำคัญในการนำนโยบายไปปฏิบัติในการกำจัดขยะเมืองพญา ไม่ว่าจะเป็นบุคคลที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ คณาจารย์หรือนักวิชาการที่ปฏิบัติงานทางวิชาการอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ นักการเมืองที่เคยดำรงตำแหน่งทางการเมืองในอดีตและในปัจจุบัน รวมทั้ง บุคคลที่ปฏิบัติงานอยู่ใน ตลอดจนบุคคลที่เป็นตัวแทนของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญซึ่งเป็นผู้นำทางความคิดของประชาชนและกลุ่มบุคคลผู้ด้อย

โอกาสในสังคมประเภทต่างๆ ด้วยอย่างไรก็ตาม ในกระบวนการสัมภาษณ์เจาะลึกนั้น ทางผู้วิจัยได้ดำเนินการกระบวนการบันทึกข้อมูล โดยวิธีการจดบันทึกข้อมูลและการบันทึกเสียงของผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยหรือผู้ให้สัมภาษณ์ โดยการขออนุญาตจากผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยหรือผู้ให้สัมภาษณ์ก่อนทำการบันทึกเสียงหากได้รับอนุญาตเพื่อนำมาใช้ในกระบวนการตรวจสอบและตรวจทานความถูกต้องย้อนกลับในภายหลังได้ (Sompong, 2016)

วิธีการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการและข้อมูลจากสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับกระบวนการในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการและข้อมูลจากสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศนั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการกระบวนการในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากทางสถาบันอุดมศึกษาทั้งและเอกชน รวมทั้งแหล่งข้อมูลจากส่วนราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะแหล่งข้อมูลทางเว็บไซต์ที่ปรากฏบนอินเทอร์เน็ต เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในระดับทุติยภูมิ (secondary data) ประเภทต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ รายงานการศึกษาวิจัยและผลงานวิจัยประเภทต่างๆ เป็นต้น เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบหรือสร้างแบบสัมภาษณ์เจาะลึกรวมทั้งเพื่อนำมาใช้เป็นส่วนประกอบในกระบวนการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลในการวิจัยในส่วนต่อไป (Rakkhwamsuk, 2016)

ตารางที่ 1 ประเด็นวิเคราะห์และวิธีการศึกษา จำแนกตามวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัย

วัตถุประสงค์	ประเด็นที่นำมาวิเคราะห์	วิธีการศึกษา
1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปในการกำจัดขยะเมืองพัทยา ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันไปปฏิบัติ	• คณะกรรมการกำจัดขยะเมืองพัทยา • การนำนโยบายการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนของการกำจัดขยะเมืองพัทยาไปปฏิบัติ • ระเบียบ วิธีการ ขั้นตอน การจัดการขยะมูลฝอยของการกำจัดขยะเมืองพัทยา	- การสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (Indepth Interview) - ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary Research) - แบบสนทนากลุ่ม
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อกำจัดขยะเมืองพัทยา	• การคัดแยก เก็บรวบรวมและขนส่งขยะมูลฝอยเมืองพัทยา • การลดและการใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอยเมืองพัทยา • รูปแบบองค์กรและระบบบริหารจัดการกำจัดขยะมูลฝอยเมืองพัทยา • เทคโนโลยีการกำจัดขยะมูลฝอยเมืองพัทยา	- การสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (Indepth Interview) - แบบสนทนากลุ่ม (focus group discussion) - ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary Research)
3. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อกำจัดขยะเมืองพัทยา	• แนวทางการจัดการขยะและของเสียอันตรายเมืองพัทยา • แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยจากการสภาพแวดล้อมทั่วไปของเมืองพัทยา • แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยเมืองพัทยาย่างครบวงจร	- วิเคราะห์จากข้อมูลที่ได้จากการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลจากวัตถุประสงค์ที่ 1 และวัตถุประสงค์ที่ 2

4. สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปในการกำจัดขยะเมืองพัทยา ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันไปปฏิบัติ สรุปว่า ด้านการจัดการขยะมูลฝอยและบำบัดน้ำเสีย การเก็บและขนส่งขยะมูลฝอย ในเมืองพัทยาสามารถดำเนินการจัดเก็บเองได้โดยจัดซื้อรถเก็บขนขยะมูลฝอยตามระยะการพัฒนาโครงการ เช่น รถแทรกเตอร์ รถบรรทุกดิน รถบรรทุกน้ำ เป็นต้นซึ่งในระยะเร่งด่วนนี้ แต่ละเขตปกครองจะใช้งบประมาณราว 5 ล้านบาท เมืองพัทยา ควรจัดเตรียมพื้นที่พักขยะมูลฝอยชั่วคราวในเขตปกครองของตนเองตามขนาดที่ที่ปรึกษาได้คาดประมาณไว้ การจัดทำกองขยะ ปัจจุบันเมืองพัทยามีพื้นที่กองขยะชั่วคราวของตนเองไว้แล้วจำนวน 9 แห่ง ซึ่งในอนาคตเมื่อปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มมากขึ้น จะไปใช้ร่วมกับศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยด้วยวิธีฝังกลบที่เขาไม้แก้ว และบางส่วนอาจใช้ที่โรงแยกขยะพร้อมเตาเผาขยะของเมืองพัทยา (ซึ่งที่ปรึกษาได้เสนอให้มีแผนงานโครงการศึกษาและก่อสร้างฯ ในระยะเร่งด่วน) การคัดแยกขยะมูลฝอยที่โรงแยกขยะฯ ของเมืองพัทยา นอกจากนี้ยังเป็นที่ดีโอกาสที่จะยังคงให้ผลเต็มรูปแบบเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนในการพัฒนาภูมิภาคในโปแลนด์เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการจัดการของเสีย ที่จำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงด้านเศรษฐกิจ ความเพียงพอของรายได้ และค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น ที่จะต้องครอบคลุมค่าใช้จ่ายในการเก็บและการขนส่ง ให้สอดคล้องกับมาตรฐานของสหภาพยุโรป ที่เป็นสิ่งที่จำเป็นในการกำกับดูแลการบริหารจัดการของเสียและการประเมินผลที่

เหมาะสม นอกจากนั้นผลกระทบของหลุมฝังกลบกับประชาชนในท้องถิ่น และสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรมลงแสดงให้เห็นว่าการดำเนินการในการฝังกลบใน Sobuczyna จากการศึกษาทางพิษวิทยาพบว่ามีความสำคัญ จากการพบแคดเมียมในปัสสาวะของผู้ตอบแบบสอบถาม นอกเหนือจากการลดคุณภาพชีวิตเนื่องจากกับจำนวนที่เพิ่มขึ้นของกลิ่น และหนู มีการเปลี่ยนแปลงที่ไม่พึงประสงค์ในการฝังกลบ ที่ส่งผลกระทบต่อขยะอย่างมีความสำคัญ การปกคลุมปิดผนึก และเก็บไว้ในของเสียจากการฝังกลบ โดยใช้การก่อสร้างที่มีมาตรฐานขยะสูงสุดจะช่วยลดผลกระทบเชิงลบของการฝังกลบที่มีต่อขยะท่ามกลางปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการขยะมูลฝอยที่ควรคำนึงถึงด้านเศรษฐกิจ ที่เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงในกฎหมาย ที่คาดว่าโปแลนด์ในปี 2020 จะมีลดปริมาณของเสียที่ฝังกลบลง อย่างมีความสำคัญถึง 35% (Pressman & Wildavsky, 1973)

สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการนำไปปฏิบัติเพื่อกำจัดขยะเมืองพัทยาสรุปรว่าการสร้างแรงจูงใจ (Incentive) โดยกลุ่มสังคมทั้งเมือง กิ่งชนบท การใช้หลักการได้ประโยชน์ร่วมกัน (Win-Win Situation) ผ่านรูปแบบธนาคารขยะแลกไข่ ขยะแลกสิ่งของยังใช้ได้ผล แต่สำหรับสังคมเมืองที่ไม่มีเวลาในการขนย้ายขยะไปฝากธนาคารหรือไม่ร่วมกิจกรรมขยะแลกสิ่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเมืองพัทยาจะต้องกำหนดรูปแบบการเก็บขน โดยกำหนดวันเก็บขนขยะรีไซเคิลและคิดเป็นมูลค่าเงินและโอนเงินคืนให้

กับเจ้าของบ้านในลักษณะที่เรียกว่า Buy Back Center หรือนำรายได้จากการขายขยะรีไซเคิลกลับมาพัฒนาท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม โดยการดำเนินการและกำกับติดตามอย่างจริงจังจากภาครัฐและ เมืองพัทยาการบังคับใช้กฎหมายในลักษณะผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pays Principle: PPP) นั้นหมายความว่า ถ้าครัวเรือนใดผลิตขยะมาก ไม่มีการคัดแยกขยะ ไม่มีการลดการเกิดขยะ ณ แหล่งกำเนิด จะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเก็บขนและการกำจัดตามน้ำหนักของขยะที่ทิ้งในแต่ละเดือน ทั้งนี้ เมืองพัทยาจะต้องมีรูปแบบการจัดการที่สามารถประเมินปริมาณขยะที่ทิ้งในแต่ละครัวเรือนได้ โดยจัดรูปแบบการกำหนดเวลาเก็บขนในแต่ละเส้นทางการเก็บขน นอกจากนี้ ในการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จโครงการด้านการจัดการขยะที่ต้นทางนั้น ในเชิงการนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อกำจัดขยะเมืองพัทยาศรกำหนดตัวชี้วัดเชิงปริมาณที่สะท้อนปริมาณขยะที่ลดลง เช่น อัตราการนำขยะรีไซเคิลกลับมาใช้ใหม่ (Recycling Rate หรือ Utilization Rate) แทนจำนวนโครงการ จำนวนครัวเรือนหรือจำนวนประชาชนที่เข้าร่วมโครงการ เพราะการเข้าร่วมโครงการไม่ได้เป็นตัวสะท้อนถึงปริมาณขยะที่ถูกนำกลับมาใช้ใหม่อย่างแท้จริง แต่ทั้งนี้ อัตราความร่วมมือของประชาชน (Participation Rate) นั้นเหมาะสมในช่วงเริ่มต้นโครงการ ที่ต้องการประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เข้ามารับรู้ปัญหาด้านการจัดการขยะในชุมชนของตนเอง

สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการนำ

นโยบายไปปฏิบัติเพื่อกำจัดขยะเมืองพัทยาศรได้ว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อกำจัดขยะเมืองพัทยาศรอีกส่วนหนึ่งของรัฐบาลคือ การแก้ไขปัญหาของขยะมูลฝอยเก่าตกค้างสะสม โดยการปรับปรุงให้มีการฝังกลบที่ควบคุมและถูกสุขลักษณะและอีกหนึ่งวิธีคือ การแปรรูปขยะเป็นพลังงาน (Waste to Energy) โดยนำขยะเก่าแปรรูปเป็นเชื้อเพลิงขยะ (Refuse Derived Fuel: RDF) (Achim Steiner & David Newman, 2016)

ทั้งนี้ ปัจจัยความสำเร็จในการจัดการดังกล่าวคือ รูปแบบการคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง และการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของ เมืองพัทยาสำหรับโรงไฟฟ้าขยะนั้น ในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเมืองพัทยา จะมีปัญหาเรื่องการบริหารจัดการทั้งในด้านการดูแลบำรุงรักษา และการควบคุมการทำงานของเทคโนโลยีและเครื่องจักรให้สามารถดำเนินการได้ตามที่ได้ออกแบบไว้ การควบคุมปัญหามลพิษที่จะปล่อยออกจากโรงไฟฟ้าขยะ โดยเฉพาะปัญหามลพิษทางอากาศ ตลอดจนการควบคุมปริมาณและคุณลักษณะของขยะที่จะเข้าสู่ระบบ ทางออกที่มีความเป็นไปได้ควรมีการคัดเลือกภาคส่วนเอกชนเข้ามาดำเนินการและมีข้อตกลงในการกำหนดค่าใช้จ่ายตามปริมาณขยะที่กำจัด (บาท/ตัน) หรือทำงานในลักษณะการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและเอกชน (Public Private Partnership: PPP) เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการขยะที่ปลายทางให้เกิดประสิทธิภาพและยั่งยืนต่อไป

5. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพื่อกำจัดขยะเมืองพัทยาผู้วิจัยได้รวบรวมแนวความคิดและได้วิเคราะห์ออกมาอภิปรายพบว่า พัทธกษ ราชโส ศึกษาเรื่อง ความร่วมมือในการกำหนดนโยบายมาปฏิบัติของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลตาจ อําเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความร่วมมือในการกำหนดนโยบายมาปฏิบัติของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลตาจ อําเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความร่วมมือในการกำหนดนโยบายมาปฏิบัติ ร่วมเสนอปัญหา และหาสาเหตุของปัญหา ด้านความร่วมมือในการกำหนดนโยบายมาปฏิบัติวางแผนแก้ไขปัญหา ด้านความร่วมมือในการกำหนดนโยบายมาปฏิบัติในการปฏิบัติงาน และด้านความร่วมมือในการกำหนดนโยบายมาปฏิบัติติดตามผลและประเมินผลการจัดการ พบว่า ด้านความร่วมมือในการกำหนดนโยบายมาปฏิบัติในการปฏิบัติงาน ด้านความร่วมมือในการกำหนดนโยบายมาปฏิบัติเสนอปัญหา และสาเหตุของปัญหา ด้านความร่วมมือในการกำหนดนโยบายมาปฏิบัติวางแผนแก้ไขปัญหา และด้านความร่วมมือในการกำหนดนโยบายมาปฏิบัติติดตามผล และประเมินผลการจัดการ ตามลำดับ สำหรับความคิดเห็น และข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ขอให้จัดหาถังขยะเพื่อรองรับขยะเพิ่มเติม และให้มีการจัดเก็บอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยสัปดาห์ละ 2 ครั้ง รองลงมาคือ เทศบาลควร

ประชาสัมพันธ์การดำเนินการเกี่ยวกับขยะมูลฝอยให้ประชาชนทราบอย่างสม่ำเสมอ และเทศบาลควรให้ความรู้ในการจัดการขยะเพิ่มเติมแก่ประชาชน ตามลำดับ และมีความคล้ายกับ การนำนโยบายมาปฏิบัติตามวิธีการของประเทศสวีเดน และญี่ปุ่นมาประกอบ พบว่า ประเทศสวีเดนความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชนกับประชาชนอย่างเป็นระบบ

การนำแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมจากประเทศทั่วโลกมาให้ ภาคส่วนของไทยได้เรียนรู้ ขบคิดและปรับตัว ตลอดจนสร้างแรงบันดาลใจเพื่อนำสู่การปรับและประยุกต์ใช้ตามบริบทของประเทศ เป็นภารกิจหนึ่งที่สถานทูตไทยในต่างประเทศให้ความสำคัญภายใต้ต้นนโยบายการทูตวิทยาศาสตร์ โดยข้อมูลข้างต้นเป็นส่วนหนึ่งจากการสัมมนา Waste-to-Energy: Swedish Approach ที่ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงสต็อกโฮล์ม ได้นำผู้แทนภาครัฐและภาคเอกชนจากสวีเดนในเรื่องนี้มาเล่าให้คนไทยฟัง เมื่อเดือน พ.ค. ที่ผ่าน มา เพื่อจุดประกายผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการบริหารจัดการขยะของประเทศไทย ถ้ายทอดองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการขยะ และเพื่อเป็นจุดเริ่มต้นของการต่อยอดองค์ความรู้และความร่วมมือระหว่างไทยกับสวีเดน

วิธีจัดการขยะ ให้คลีนตั้งแต่ต้นจนจบ โตเกียวโมเดล คือการผสมผสานระบบจัดการของเสียภายในพื้นที่ 23 เขตของกรุงโตเกียว เข้ากับความเข้มแข็งในการจัดการอย่างเป็นแบบแผน โดยภาพรวมของโตเกียวโมเดลที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนี้ก็คือ

แยกขยะ ชาวโตเกียวแพ่ต้องแยกขยะเป็นที่นี้แยกขยะอย่างเข้มงวด ภาครัฐประชาชนสัมพันธ์ทั้งทางโทรทัศน์ วิทย์ และแจกโบรชัวร์เกี่ยวกับการแยกขยะอย่างละเอียดสู่ประชาชน พร้อมกับปลูกจิตสำนึกกันตั้งแต่ยังเด็ก ซึ่งนี่เป็นรากฐานสำคัญที่ทำให้กระบวนการกำจัดขยะในขั้นต่อไปดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวบรวมและขนย้าย การรวบรวมจัดเก็บขยะโดยแบ่งพื้นที่อย่างเป็นระบบ รถขยะประมาณ 1,500 คัน จะหมุนเวียนไปเก็บขยะประมาณ 340,000 จุดทั่วโตเกียว ตามเส้นทางที่ถูกวางแผนไม่ให้กระทบปัญหาการจราจรกับทั้งมีบริการเก็บขยะตามบ้านผู้สูงอายุหรือผู้พิการที่ไม่สะดวกออกมาทิ้งขยะข้างนอก 70% ของรถขยะทั้งหมด มีเครื่องบีบอัดขนาดเล็กอยู่ภายใน ซึ่งจะช่วยลดปริมาตรขยะแต่ละชิ้นตั้งแต่ก่อนถึงโรงงาน ขยะที่เผาได้จะถูกส่งสู่โรงงานเผาขยะเผาไม่ได้อย่างอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องเซรามิก จะถูกขนย้ายไปยังศูนย์จัดการขยะเผาไม่ได้เพื่อคัดแยกและแยกส่วนในลำดับต่อไป (Mudasiru Moruff, 2014)

Agnieszka Ulfik, Stefan Nowak (2014) การเผาขยะที่ไม่มีการควบคุมก่อให้เกิดการปล่อยมลพิษสารอินทรีย์และฝุ่นละอองที่มีอยู่สูงสร้างความเสียหายทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับโลก ของเสียสะสมและท่อระบายน้ำอุดตันส่งเสริมให้เวกเตอร์ผสมพันธุ์เกิดการแพร่กระจายของอหิวาตกโรคไข้เลือดออกและโรคติดเชื้ออื่นๆ และเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดน้ำท่วมไม่มีการควบคุม dumpsites และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการผสมของอันตรายและอื่นๆของเสียอาจทำให้เกิดโรคในการ

ตั้งถิ่นฐานใกล้เคียงรวมทั้งในหมู่คนงานเสีย Box 1.1 นำเสนอกรณีศึกษาที่เลือกซึ่งแสดงภาพประกอบทั้งปัญหาสุขภาพของประชาชนจากขยะที่ไม่ได้รับการแก้ไขรวมถึงแนวทางแก้ไข 1 ในระดับที่ใหญ่ขึ้นเมื่อปริมาณขยะมูลฝอยหรือขยะอุตสาหกรรมจำนวนมากถูกทิ้งหรือเผาในเปิดผลกระทบบเชิงลบต่ออากาศพื้นผิวและน้ำใต้ดินดินและสิ่งแวดล้อมชายฝั่งและทะเล ดังนั้นทางอ้อมต่อสุขภาพของประชาชนอาจรุนแรง ผลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม: การทิ้งขยะบนบกสามารถทำให้เกิดมลพิษทั้งพื้นผิวและน้ำใต้ดิน เว็บไซต์เหล่านี้บ่อยครั้งที่ข้ามแม่น้ำหรือทะเลดังนั้นอาจทำให้เกิดมลพิษโดยตรงกับสภาพแวดล้อมชายฝั่งการกัดเซาะชายฝั่งเป็นแหล่งของซากพืชทางทะเล ต้นทุนความเสียหายอื่นๆ ที่อาจเกิดขึ้นรวมถึงการสูญเสียเกิดจากการลดลงของการท่องเที่ยวอันเนื่องมาจากชายหาดที่มีมลภาวะและการสูญเสียที่เกิดขึ้นจากความเสียหายต่อการประมง อดีตขยะมูลฝอยโดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ได้รับขยะอันตรายเป็นหมวดหมู่ที่สำคัญของไซต์ที่ปนเปื้อน กล่อง 1.2 นำเสนอกรณีศึกษาที่เลือกซึ่งแสดงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมการจัดการที่ไม่มีการควบคุมและการจัดการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมโดยจำกัดความของเสียที่ไม่มีการควบคุมไม่ได้เป็น การจัดการและไม่ได้วัดทำให้ยากที่จะประเมินขนาดของปัญหาหรือขนาดของต้นทุนที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตามหลักฐานแสดงให้เห็นว่าในเมืองที่มีรายได้ปานกลางหรือต่ำต้นทุนต่อสังคมและเศรษฐกิจอาจเป็น 5-10 เท่าของที่พึงดู มั่นคงการจัดการขยะ (SWM) จะมีค่าใช้จ่ายต่อหัวมันถูกกว่ามากในการจัดการกับขยะในขณะนี้เสีย

ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากกว่าการทำความ
สะอาดในอนาคตปีที่ผ่านมาคือ บาบในอดีต

6. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. รัฐบาลต้องผลักดันปัญหาการจัดการ
ขยะมูลฝอยให้เป็นวาระแห่งชาติ และกำหนดไว้ใน
การนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อกำจัดขยะเมืองพัทยา
ที่รัฐบาลจะดำเนินการโดยเร่งด่วน

2. การนำนโยบายไปปฏิบัติเพื่อกำจัด
ขยะเมืองพัทยา โดยตรากฎหมายว่าด้วยการ
ส่งเสริมการลด คัดแยก และการนำขยะมูลฝอย
กลับมาใช้ใหม่เพื่อให้เป็นกฎหมายหลัก

3. การนำนโยบายไปปฏิบัติครอบคลุม
รายละเอียดตั้งแต่การออกแบบ การผลิตสินค้า
การบริโภค การนำกลับมาใช้ใหม่ ตลอดจนการ
กำจัดเศษซากที่ไม่สามารถใช้ประโยชน์ใหม่ที่
ถูกต้องตามหลักวิชาการ และไม่ก่อให้เกิดผล
กระทบต่อสิ่งแวดล้อม

4. ผลักดันร่างพระราชบัญญัติเครื่องมือ
เศรษฐกิจศาสตร์เพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมตาม
แผนการพัฒนามาตรฐานของกระทรวงการคลัง
เพื่อเปิดโอกาสให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องใช้อำนาจ
ของพระราชบัญญัตินี้ ในการออกพระราชกฤษฎีกา
และกฎกระทรวงในการกำหนดรายละเอียด
การใช้เครื่องมือ เศรษฐศาสตร์เพื่อการจัดการ
สิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. จัดตั้งองค์กรที่ทำหน้าที่กำหนด
นโยบาย จัดทำแผนปฏิบัติการและการกำกับดูแล
เพื่อให้การจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
และเมืองพัทยาหรือเอกชนที่ร่วมดำเนินการ
สอดคล้องเป็นไปมีทิศทางเดียวกัน

2. นโยบายสนับสนุนการวิจัยพัฒนา
เทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพ พลังงานสะอาดและ
พัฒนาพลังงานทางเลือกที่เหมาะสมกับการใช้
ประโยชน์และการจัดการขยะทั้งระบบ

3. สร้างความรู้ความเข้าใจของประชาชน
เกี่ยวกับปัญหาและความจำเป็นในการ ดำเนินการ
จัดให้มีระบบหรือสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย มูลฝอย
ติดเชื้อ และของเสียอันตรายชุมชนในพื้นที่

4. ลดการต่อต้าน โดยให้ประชาชน
ในพื้นที่ที่จะเป็นสถานที่จัดสร้างระบบฯ เข้ามา
มีส่วนร่วม

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาวิจัยในระบบหรือสถานที่กำจัด
ขยะ มูลฝอยส่งเสริมการใช้พลังงานสะอาดและ
พัฒนาพลังงานทางเลือก

2. ศึกษาวิจัยในระบบหรือสถานที่กำจัด
ขยะมูลฝอย มูลฝอยติดเชื้อ และของเสียอันตราย
ชุมชนในพื้นที่

3. ศึกษาวิจัยในระบบส่งเสริมธุรกิจ
รีไซเคิลหรือการแปรรูปใช้ใหม่ที่เป็นมิตรกับ
สิ่งแวดล้อมต่อไป

References

- Agnieszka Ulfik, Stefan Nowak. (2014). *Determinants of Municipal Waste Management in Sustainable Development of Regions in Poland*. Boston : Allyn and Bacon.
- Mudasiru Moruff. (2014). *Space, Population and Waste Management in Ibadan*. http://www.webqual.co.uk/papers/jecr_published.Pdf (Accessed 29 October 2014).
- Pressman, J.L., & Wildavsky, A.B. (1973). *Implementation*. (2nd ed.). San Francisco : University of California Press.
- Rakkhwamsuk, E. (2016). *Qualitative Research: The principle and Guidelines*. Bangkok : n.d.
- Sompong, S. (2016). *Politician in Kalasin Province*. Bangkok : King Prajadhipok's Institute.